

Przejścia fazowe w tlenkach o strukturze perowskitu – obliczenia z pierwszych zasad

Miejsce realizacji: Instytut Fizyki Molekularnej PAN, Zakład Teorii Ciała Stałego

Opiekun: prof. dr hab. Andrzej Jeziński
tel.: 61 86 95 242, e-mail: andrzej.jeziński@ifmpan.poznan.pl

Opiekun pomocniczy: dr inż. Jakub Kaczkowski
e-mail: kaczkowski@ifmpan.poznan.pl

Wprowadzenie:

Tlenki o strukturze perowskitu ABO_3 są interesujące zarówno z naukowego jak i aplikacyjnego punktu widzenia. Znajdują zastosowanie jako ferroelektryki ($BaTiO_3$, $PbTiO_3$) i dielektryki ($CaTiO_3$). Mogą mieć też potencjalne zastosowanie jako przewodniki protonowe ($SrCeO_3$) lub multiferroiki ($BiFeO_3$). W układach o tej strukturze zaobserwowano również kolosalny magnetoopór ($Pr_{1-x}Ca_xMnO_3$) i nadprzewodnictwo ($SrTiO_3$). Ważne miejsce w tej grupie zajmują związki bizmutu $BiMO_3$ ($M = Al, Ga, In, Fe, Mn, Co, Ni$). Układy te posiadają podobne właściwości ferroelektryczne co powszechnie stosowane ferroelektryki na bazie $PbTiO_3$, jednak bez szkodliwego dla środowiska ołowiu. Drugą ważną właściwością tych związków jest współwystępowanie ferroelektryczności i magnetyzmu (multiferroiczność). Spośród wszystkich multiferroików $BiFeO_3$ jest jedynym w którym te dwa zjawiska występują powyżej temperatury pokojowej. Główną przeszkodą w zastosowaniach na skalę przemysłową tych układów jest duże przewodnictwo związane z obecnością luk tlenowych. W celu ich wyeliminowania tworzy się roztwory stałe takie jak np. $BiFeO_3-LaFeO_3$. Jednak prowadzi to do przemian fazowych z fazy ferro- do paraelektrycznej.

Cel naukowy pracy i proponowane metody badawcze:

Celem pracy będzie zbadanie przejść fazowych w układach $BiMO_3$ ($M = Al, Ga, In, Fe, Mn, Co, Ni$) i roztworów stałych $BiFeO_3-ABO_3$ ($A = RE, B = TM$) w oparciu o teorię funkcjonału gęstości. Zbadana zostanie struktura elektronowa, dynamika sieci oraz właściwości ferroelektryczne i magnetyczne wybranych faz wyżej wymienionych układów. Obliczenia będą wykonywane za pomocą oprogramowania komercyjnego (VASP) jak i open-source (Quantum-Espresso, Abinit).